

Schoonmaken

Welke stoffen zitten er in schoonmaakmiddelen?

De meest gebruikte gewone schoonmaakmiddelen bevatten veelal alcohol, ammonia, bleekmiddel, formaldehyde en loog; stoffen die misselijkheid kunnen veroorzaken, braken, ontstekingen en tranende ogen en prikkel in de keel. Milieudeskundigen hebben deze stoffen in verband gebracht met schade aan het zenuwstelsel, de lever en de nieren, en met kanker.

Plantaardig versus petrochemisch

Belangrijke bestanddelen van schoonmaakmiddelen zijn de wasactieve stoffen, die het vuil oplossen. Vroeger was dit een zeep, tegenwoordig worden meestal synthetische stoffen gebruikt. Zeep wordt van plantaardige of dierlijke vetten gemaakt. Synthetische wasactieve stoffen zijn gemaakt van aardolie. De laatste tijd wordt ook wel kokos- of palmolie gebruikt. Plantaardige olie is een zogenaamde hernieuwbare grondstof, die niet opraakt, wat bij aardolie wel het geval is. Bovendien komt bij het raffineren van aardolie veel milieuverontreinigende stoffen vrij. Synthetische wasactieve stoffen zijn moeilijker afbreekbaar en zijn giftig voor waterorganismen.

Waterontharders en bleekmiddelen

Schoonmaakmiddelen bevatten ook meestal waterontharders en bleekmiddelen.

De hardheid van water staat voor de hoeveelheid kalk in het water. **Waterontharders** binden kalk dat in het water zit en voorkomen dat kalkzouten op het wasgoed of de machine neerslaan.

Wasmiddelen bestaan voor circa 40 tot 50 % uit waterontharders. Vroeger werd vaak fosfaat gebruikt, tegenwoordig is dit meestal zeoliet, vaak in combinatie met andere ontharders zoals citraat, soda en silicaat. Voor ontkalken kun je ook gewoon huishoudazijn gebruiken.

Het bekendste **bleekmiddel** is chloorbleekloog. De werkzame stof is natriumhypochloriet. Dit bleekt en doodt bacteriën en schimmels. Als een chloorbleekmiddel in combinatie met een zuur (schoonmaakmiddel, maar ook urine) wordt gebruikt, kan chloorgas vrijkomen dat schadelijk is bij inademing. Wanneer het in de ogen komt of wordt ingeslikt heeft het een (sterk) irriterend effect.

De **chloorvrije bleekmiddelen** zijn zuurstofbleekmiddelen en bevatten waterstofperoxide als werkzame stof. Doordat het geen chloor bevat levert het minder risico's op in gebruik.

Als schoonmaakmiddel zijn chloor- en zuurstofbleekmiddelen niet erg effectief. Bij normaal schoonmaken wordt vuil, de voedingsbron voor micro-organismen, al voldoende verwijderd en is een bleekmiddel overbodig. Daarnaast wordt snel teveel gebruikt waardoor het milieu onnodig wordt belast. Bij sommige moeilijke vlekken (gras, bloed), kan een bleekmiddel wel handig zijn, omdat deze anders niet te verwijderen zijn. Gebruik bij voorkeur bleekmiddel zonder chloor.

Schuurmiddelen

Het belangrijkste bestanddeel van een schuurmiddel is krijt of puimsteen (kalkkorreltjes). Verder zitten er vaak wasactieve stoffen in. Vloeibaar schuurmiddel bestaat grotendeels uit water, zodat een conserveermiddel nodig is om bederf te voorkomen. Ook zijn er schuurpoeders met chloorbleekmiddel (hypochloriet). Wanneer hypochloriet in aanraking komt met een zuur, ontstaat het irriterende chloorgas. De beste keus is een schuurpoeder zonder synthetische wasbestanddelen. Van de vloeibare schuurmiddelen hebben die met plantaardige wasactieve stoffen de voorkeur, zoals van het merk Ecover.

Schoonmaken

Wat kun je gebruiken en wat kun je beter vermijden?

Te vermijden reinigingsmiddelen

- Chloor; dit doodt nuttige bacteriën in het water en heeft een irriterende werking op de ogen en luchtwegen.
- Allesreiniger op basis van synthetische wasactieve stoffen; beter is vloeibare zeep of allesreiniger op basis van plantaardige grondstoffen.
- Glasreiniger; gebruik bij voorkeur water met wat vloeibare zeep of afwasmiddel, nazemen met water met zout of azijn.
- Vloeibare schuurmiddelen; u kunt schuurpoeder gebruiken.
- Speciale reinigingsmiddelen zoals kookplaat- en ovenreinigers en vlekkenmiddelen.
- Agressieve gootsteenontstoppers. De meest milieuvriendelijke onder hen zijn: bijtende soda in parelvorm (natriumhydroxide) of een ontstopper op basis van enzymen (kijk op de verpakking).
- Wc-blokjes hebben nauwelijks een reinigende werking en kunnen bij losraken verstoppingen veroorzaken.

Hoe ziet de milieuvriendelijke schoonmaakplank eruit?

1. vloeibare of groene zeep, of allesreiniger met wasactieve stoffen op plantaardige basis
2. schuurmiddel in poedervorm zonder bleekmiddel
3. afwasmiddel met wasactieve stoffen op plantaardige basis (plantaardige wasactieve stoffen)
4. (schoonmaak)azijn
5. soda
6. schuurspons, zeem, borstel, rubberhandschoenen, gootsteen'plover'.

Schoonmaken

Eenvoudige recepten voor ‘schone’ reinigingsmiddelen

Schoonmaakmiddel, allesreiniger, schuurmiddel

Azijn en citroensap zijn goed om vet op te lossen en glas en tegels mee schoon te maken. Citroensap is tevens een licht bleekmiddel. Met een papje van zuiveringszout (natriumbicarbonaat) en water kun je wastafels, bad, toilet schuren. Zout is bruikbaar als schuurmiddel.

Meubelwas

Olijfolie in combinatie met azijn kun je gebruiken als meubelwas.

Afvoertopstopper

Giet 125 ml zuiveringszout in de afvoer en minstens 1 kopje (schoonmaak)azijn. Dek af en laat een paar minuten weken. Giet vervolgens ruim kokend water met zout door de afvoer.

Ovenreiniger

Maak een papje van zuiveringszout en water. Haal eerst de aangekoekte en aangebrande resten zoveel mogelijk weg met een schuursponsje. Smeer er dan het papje op.

Keukenreiniger

Gebruik zuiveringszout voor alle oppervlakken die tegen een stootje kunnen en een mengsel van water en (schoonmaak)azijn voor de kwetsbare delen die niet krasvast zijn.

Ruitenreiniger

Giet 75 ml schoonmaakazijn in 1 liter water en vernevel met een verstuiver.

Glasspray

Meng 75 ml schoonmaakazijn met een theelepel fijn maïsmeel en giet in 1 liter warm water. Breng aan met een spons en maak droog. Streeploos!

Toiletreiniger

Breng zuiveringszout aan onder de rand van het toilet en in de pot en maak schoon met de borstel. Giet nu een klein beetje (schoonmaak)azijn in de pot en laat dat even weken. Haal er weer flink de borstel door en de klus is geklaard!

Sanitairreiniger

Maak een mengsel van 400 ml zuiveringszout, 125 ml vloeibare groene zeep, 125 ml water en een paar eetlepels (schoonmaak)azijn. Breng aan op sanitair en tegels, even goed boenen, afnemen en klaar!

Middel tegen schimmelplekken

Gewoon (schoonmaak)azijn en zout op de plek smeren!

Roestverwijderaar

Schoonmaakazijn kan roestaanslag verminderen op bouten en moeren. Is ook bruikbaar voor het verwijderen van onder andere kalkaanslag.

